

1-1-1978

สรุปผลการวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารงานแผนกวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไพฑูรย์ สินลารัตน์

ทองอินทร์ วงศ์โสธร

ชิตพงษ์ สยามเนตร

อมรชัย ตันติเมธ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the Education Commons

Recommended Citation

สินลารัตน์, ไพฑูรย์; วงศ์โสธร, ทองอินทร์; สยามเนตร, ชิตพงษ์; and ตันติเมธ, อมรชัย (1978) "สรุปผลการวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารงานแผนกวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," *Journal of Education Studies*: Vol. 8: Iss. 0, Article 14.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.8.0.14

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol8/iss0/14>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

สรุปผลการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการบริหารงานแผนกวิชาของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ*

ความเป็นมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อเริ่มตั้งใหม่ ๆ นั้นมีแผนกที่เทียบเท่าแผนกวิชา เพียง 10 แผนกเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นกว่า 10 เท่า และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความก้าวหน้าของแต่ละสาขาวิชาและคณะที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีความพยายามที่จะจัดตั้งแผนกวิชาหรือหน่วยงานที่จะรับผิดชอบ ในการจัดสอนวิชาที่มีลักษณะ สาขาวิชาเพิ่มขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ด้วย ด้วยเหตุนี้ความสำคัญของแผนกวิชา จึงนับวันแต่จะมีความสำคัญ และมีบทบาทในการบริหารมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นทุกที

ความสนใจที่ให้กับการบริหารแผนกวิชา ได้มีมานานพอสมควรในระยะแรก ๆ นั้น ความสนใจมิได้เป็นที่การบริหารแผนกวิชาโดยตรง แต่เป็นความสนใจในการบริหารมหาวิทยาลัยโดยรวม ๆ เพราะถือว่าแผนกวิชาเป็นส่วนที่หนึ่งของการบริหารมหาวิทยาลัยทั่วไป มาในปี พ.ศ. 2514 ที่คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมองเห็นความสำคัญของแผนกวิชาอย่างจริงจัง ได้จัดให้มีการสัมมนาหัวหน้าแผนกวิชาเรื่องการพัฒนาการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหา-

* คณะผู้วิจัยประกอบด้วย ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ ทงอินทร์ วงศ์โสธร ชิตพงษ์ สยามเนตร และ อมรรชัย ตันติเมธ

วิทยาลัยชั้น โดยหวังที่จะให้หัวหน้าแผนกวิชาได้พิจารณาโครงการ และแผนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย เพื่อให้แผนที่ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสัมมนาในครั้งนั้น เน้นไปที่การพิจารณาแผนพัฒนาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มิได้เน้นที่การดำเนินงานของแผนกวิชาโดยตรง การบริหารงานแผนกวิชาได้รับความสนใจอย่างจริงจังในปี 2519 เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการพัฒนาบุคลากรขึ้น เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2519 โดยมีนายเมืองทอง เข้มมณี เป็นประธาน คณะกรรมการดังกล่าวได้เห็นความสำคัญของการบริหารงานแผนกวิชาอย่างจริงจัง จึงได้มีโครงการจัดสัมมนากับบริหารระดับหัวหน้าแผนกวิชาชั้นในปี 2520 จำนวน 4 ครั้งด้วยกัน

การสัมมนาในแต่ละครั้ง หัวหน้าแผนกวิชาแต่ละท่านได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหากันอย่างกว้างขวาง รวมทั้งได้ร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ด้วยพร้อมกันไปปัญหาต่างๆ เหล่านี้มีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไขโดยการแก้ไขโดยด่วนต่อไป หลายปัญหาที่ได้รับการแก้ไขไปแล้ว เช่น ปัญหาการลาพักเพื่อทำการวิจัยค้นคว้า ปัญหาการฝึกอบรมระยะสั้น เป็นต้น

แต่แผนกวิชานั้นมิได้ประกอบด้วยหัวหน้าแผนกวิชาแต่เพียงคนเดียว อาจารย์ในแต่ละแผนกก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน การแก้ปัญหาลหลายอย่าง จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือและความเข้าใจของอาจารย์ในแผนกวิชาด้วยพร้อมกันไป ดังนั้นในการที่จะแก้ปัญหาและส่งเสริมการดำเนินงานของกระบวนการให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปนั้นนอกจากจะพิจารณาในทัศนะของหัวหน้าแผนกวิชาแล้ว น่าที่จะได้ทราบปัญหาการดำเนินงานต่างๆ ในทัศนะของอาจารย์ประจำในแต่ละแผนกได้ควบคู่กันไปด้วยเพื่อที่หัวหน้าแผนกวิชาจะได้มองเห็นปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุดมากยิ่งขึ้น โดยเหตุนี้คณะกรรมการพิจารณาโครงการพัฒนาบุคลากรด้านบริหารจึงได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 4/2520 ให้ดำเนินการวิจัยปัญหาการบริหารงานแผนกวิชาชั้น เพื่อรวบรวมปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขต่างๆ มาประกอบกันข้อเสนอของหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อสรุปรวมเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารของมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานของแผนกวิชาใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3 ตำบล คือ

1. การบริหารงานทั่วไป
2. การบริหารงานวิชาการ
3. การบริหารบุคลากร

โดยจะเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบ 2 กลุ่ม คือ หัวหน้าแผนกวิชา และ อาจารย์ประจำทุกท่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยประกอบด้วยหัวหน้า แผนกวิชาและอาจารย์ในแผนกวิชาทุกคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการส่งแบบสอบถามการบริหาร งานของแผนกวิชาในตำบลต่างๆ ไปยังหัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์ในทุกคณะ แบบ สอบถามประกอบไปด้วยสองส่วน ส่วนแรกเป็นคำถาม ให้ประเมินค่า ส่วนหลังเป็นคำถาม แบบปลายเปิด จะใช้การสัมภาษณ์ประกอบในกรณีที่คำตอบต่อคำถามแบบปลายเปิดไม่ชัดเจน หรือในเมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

3. การวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดย

3.1 หาสัดส่วนร้อยละของคำตอบแต่ละข้อ หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ระดับอาจารย์และหัวหน้า แผนกวิชาโดยทำการทดสอบแบบ Z-test

3.3 เรียงลำดับกิจกรรมการบริหารตามค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และทำการทดสอบ สหสัมพันธ์ รายงานความคิดเห็นของอาจารย์และหัวหน้าแผนกวิชาโดย Spear-man Rank Correlation (VS)

3.4 ทำการวิเคราะห์คำตอบแบบปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) ของคำตอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบ

จำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น 483 คน เป็นชายมากกว่าเพศหญิง (ชาย 52.59%, หญิง 47.41%) เป็นผู้บริหาร 11.8% เป็นอาจารย์ 88.2% วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ ตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์มากที่สุด และมักจะอยู่ในระดับ 4 และ 5 อายุอยู่ระหว่าง 30-34 ปีมากที่สุด รองลงมาคือ 35-39 ปี สอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาแล้ว ระหว่าง 5-9 ปี

2. การบริหารของแผนกวิชาโดยส่วนรวม

2.1 ความสำคัญของปัญหา

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้วิเคราะห์รวมทั้งมหาวิทยาลัยทุกคณะและทุกกลุ่มรวมกัน ผลปรากฏว่า ปัญหาการบริหารงานแผนกวิชาที่สำคัญ 5 อันดับแรกเรียงลำดับความสำคัญคือ 1) ปัญหาเกี่ยวกับการวิจัย 2) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณของแผนกวิชา 3) ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนงานแผนกวิชา 4) ปัญหาการพัฒนาบุคลากรและ 5) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดและปรับปรุงหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นที่เห็นว่าสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 2.5 ขึ้นไป) อีก 11 ปัญหา

ส่วนปัญหาที่ไม่สำคัญมากส่วนมากเกี่ยวกับนิสิต ได้แก่ การจัดสวัสดิการนิสิต การจัดกิจกรรมนิสิต และการรับและการคัดเลือกนิสิต

2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนก

ผลการวิเคราะห์รวมปรากฏว่า กิจกรรมที่ผู้บริหาร และอาจารย์มีส่วนร่วมมากกว่าทุกประเภท คือ การให้คำปรึกษาแก่นิสิต และเป็นกิจกรรมเดียวที่มีค่าเฉลี่ยเกินกว่า 2.5 (ค่าเฉลี่ย 2.6) นอกนั้นต่ำกว่า 2.5 ทั้งสิ้น ส่วนกิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยกว่าทุกประเภท คือ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร

2.3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานของแผนกวิชา

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของอาจารย์และผู้บริหารต่อการดำเนินงานของแผนกวิชาพบว่างานของแผนกวิชาที่พึงพอใจมาก 5 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือ 1) หลักสูตร 2) ตารางสอน 3) การสรรหาและการคัดเลือกหัวหน้าแผนกวิชา 4) การให้คำปรึกษานิสิต และ 5) นโยบายของแผนกวิชา

ส่วนกิจกรรมที่พ้อใจน้อยที่สุด คือ การพัฒนาบุคลากรและสวัสดิการของบุคลากร

3. การบริหารงานวิชาแยกตามกลุ่มวิชา

การวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามกลุ่มวิชานี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

ก. *กลุ่มแพทยศาสตร์* (กลุ่มแพทย์) ประกอบด้วยข้อมูลคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์

ข. *กลุ่มวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์* (กลุ่มวิทยา-วิศวะ) ประกอบด้วยข้อมูลคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์

ค. *กลุ่มมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์* (กลุ่ม มนุษย์-สังคม) ประกอบด้วยข้อมูลคณะอักษรศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์และคณะนิติศาสตร์

3.1 ความสำคัญของปัญหา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามกลุ่มวิชาพบว่า 3 กลุ่มเห็นความสำคัญของอันดับแตกต่างกันและเหมือนกัน คือ

กลุ่มแพทย์	กลุ่มวิทยา-วิศวะ	กลุ่มมนุษย-สังคม
1. งบประมาณ	1. งบประมาณ	1. การวางแผนงาน
2. การวิจัย*	2. นโยบายของแผนก	2. นโยบายของแผนก
3. วัสดุอุปกรณ์	3. หลักสูตร	3. หลักสูตร
4. คุณภาพบุคลากรในการบริหาร	4. การวางแผนงาน	4. การวิจัย*
5. การพัฒนาบุคลากร	5. การวิจัย*	5. การพัฒนาบุคลากร

3.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนก

เมื่อถือเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 2.5 ขึ้นไปพบว่าในกิจกรรม 23 ประเภทมีกิจกรรม 3 ประเภทเท่านั้นที่ทุกคนมีส่วนร่วมมากแยกตามกลุ่มได้ คือ

กลุ่มแพทย์ : การประเมินผลการเรียนนิสิต ($\bar{X} = 2.50$)

กลุ่มวิทยา-วิศวะ : การให้คำปรึกษานิสิต ($\bar{X} = 2.77$) การจัดหาและ
ดำเนินการคัดเลือกแผนกวิชา ($\bar{X} = 2.52$)

กลุ่มมนุษย-สังคม : การให้คำปรึกษานิสิต ($\bar{X} = 2.94$) การวัดและ
ประเมินผลการเรียนนิสิต ($\bar{X} = 2.52$)

ส่วนการมีส่วนร่วมน้อยนั้นตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม คือ การจัดสวัสดิการแก่บุคลากร

3.3 ความพึงพอใจในการดำเนินงานของแผนกวิชา

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจโดยถือหลักค่าเฉลี่ย 2.5 ขึ้นไปสามารถแยกตามกลุ่มวิชาและตามลำดับความสำคัญได้คือ

กลุ่มแพทย์ : หลักสูตร ตารางสอน การสรรหาและคัดเลือก
หัวหน้าแผนกวิชา และนโยบายของแผนกวิชา

กลุ่มวิทยา-วิศวะ : การสรรหาและการคัดเลือกหัวหน้าแผนกวิชา ตาราง
งานหลักสูตร

การให้คำปรึกษานิสิต การคัดเลือกนิสิต และนโยบาย

กลุ่มมนุษย-สังคม : หลักสูตร การให้คำปรึกษานิสิต ตารางสอน การ
วัดและประเมินผลนิสิต และนโยบาย

ส่วนความพึงพอใจน้อยที่สุดนั้น กลุ่มแพทย์พอใจน้อยในเรื่องของการ

พัฒนาบุคลากร

กลุ่มบริหาร-วิศวะ : และมนุษย-สังคมตรงกันคือ สวัสดิการของบุคลากร

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและอาจารย์นี้ แยกกลุ่มโดยถือว่า
ผู้บริหารประกอบด้วย คณบดี ผู้ช่วยคณบดีและหัวหน้าแผนกวิชา ซึ่งรวมทั้งสิ้น 57 คน
นอกนั้นเป็นอาจารย์ 426 คน

4.1 ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับปัญหาของแผนกวิชา

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าในจำนวนปัญหา 27 ปัญหานั้นมีอยู่ 4 ปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ สภาพห้องเรียน การคัดเลือก บุคลากรงบประมาณสภาพห้องทำงานของอาจารย์

4.2 ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการร่วมในกิจกรรมของแผนกวิชา

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีกิจกรรมเพียง 2 ประเภทเท่านั้นที่อาจารย์และผู้บริหารมีความเห็นไม่แตกต่างกันในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนกวิชา คือการวัดและการประเมินผลการเรียนของนิสิต และการให้คำปรึกษานิสิต นอกนั้นในกิจกรรมอีก 21 ประเภท ผู้บริหารเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมมากกว่าอาจารย์ทั้งสิ้น

4.3 ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของแผนกวิชา

ในจำนวนงาน 23 ประเภทนั้นมีอยู่ 9 ประเภท ที่ผู้บริหารมีความพึงพอใจมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญ งานเหล่านี้ คือ นโยบาย แผนงาน การวิจัย การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร พัฒนาบุคลากรสวัสดิการของบุคลากร การพิจารณาความดีความชอบแหล่งข้อมูล และการประสานงาน

มีกิจกรรมประเภทเดียวที่ผู้บริหารพอน้อยกว่าอาจารย์ คือสภาพของห้องเรียน

5. ความคิดเห็นทั่วไป

ผลสรุปจากคำถามแบบปลายเปิดพบว่าปัญหาและข้อเสนอส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลสรุปที่กล่าวมาแล้ว อาจารย์และผู้บริหารส่วนมากพูดถึงปัญหาในการวิจัย หลักสูตร การเรียนการสอน การวางแผนงานของแผนกวิชา รวมทั้งการงบประมาณที่ไม่มีเงินเพียงพอ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงคุณภาพของบุคลากรตั้งแต่การรับเข้า การพิจารณาความดีความชอบ และการเสียสละของบุคลากร เป็นต้น

ที่น่าสังเกตก็คืออาจารย์และผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบคำถามไม่สู้จะเห็นความสำคัญของปัญหาคำนึงกิจกรรมนิสิตเท่าที่ควร รวมทั้งปัญหาการไม่มีเวลาให้นิสิตมากพอ

ปัญหาด้านอาคารสถานที่ทั้งที่พักอาศัยและห้องเรียนนิตียังไม่เหมาะสม ควรมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานแผนกวิชาของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยมีข้อสังเกตที่ควรอภิปรายหลายประการ คือ

1. ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นคณบดีคนหนุ่มคนสาวอายุประมาณ 30-34 ปี และมีประสบการณ์การทำงานมาแล้วอยู่ระหว่าง 5 - 9 ปี จึงทำให้คิดว่าข้อมูลและความคิดเห็นในผลการวิจัยน่าจะมีความตรงไปตรงมา และเป็นปัญหาที่แท้จริงเพราะผู้ตอบส่วนมากมีประสบการณ์มากพอควร
2. อาจารย์และผู้บริหารส่วนมากมีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับความสำคัญของปัญหา โดยเน้นที่ปัญหาด้านวิชาการ เช่น ปัญหาการวิจัย ปัญหาหลักสูตร การเรียนการสอน ปัญหาการวางแผนงาน และปัญหางบประมาณ แสดงให้เห็นว่าอาจารย์และผู้บริหารส่วนใหญ่สนใจในเรื่องของงานวิชาการอย่างมากนับว่าเป็นนิมิตที่ดี

นอกจากนี้ยังอาจตั้งข้อสังเกตได้อีกอย่างหนึ่งว่าในปัจจุบันอาจารย์หันมาสนใจกับงานวิชาการมากก็ได้จึงทำให้งานวิชาการมีปัญหามากขึ้น

แต่สิ่งที่น่าสนใจน่าเป็นห่วงก็คือ กิจกรรมที่อาจารย์มีส่วนร่วมมาก และมีส่วนร่วมกันทุกคน แต่กลับไม่เป็นปัญหา หรือไม่มีสำคัญในสายตาของผู้บริหารและอาจารย์คือ ปัญหาเกี่ยวกับนิตี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าบทบาทของงานกิจกรรมนิตินั้นเป็นแต่เพียงการควบคุมและปกครองนิตีเท่านั้นไม่หมายถึงการพัฒนา นิตีทุกด้านจึงทำให้อาจารย์เห็นว่าไม่เป็นปัญหาที่สำคัญในสายตาของอาจารย์

ความสำคัญของปัญหาในแต่ละกลุ่มวิชาที่ไม่สู้จะแตกต่างกันมากนัก ทุกกลุ่มวิชา ยังเห็นว่าการวิจัยเป็นปัญหาใหญ่ หลักสูตรและการพัฒนาบุคลากรก็ยังเป็นปัญหาใหญ่ในแต่ละกลุ่มวิชา ส่วนความสำคัญอันดับหนึ่งนั้นเห็นได้ชัดเจนว่าด้านการแพทย์ วิทยา-วิศวะที่มีงบประมาณค่อนข้างมากนั้นมีปัญหาตามไปด้วย แต่กลุ่มมนุษยและสังคมกลับมีปัญหาในด้านการวางแผนงาน

3. สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนกวิชานั้น ผลปรากฏว่าส่วนมากแล้วอาจารย์มีส่วนร่วมน้อยมาก ในกิจกรรมกว่า 20 ประเภทนั้นมีกิจกรรมเดียวเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยเกินค่า 2.5 คือ การให้คำปรึกษานิสิต นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำยิ่งเมื่อแยกพิจารณาเป็นกลุ่มอาจารย์และผู้บริหารแล้วยังเห็นได้ชัดว่า อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของแผนกไม่มากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นผู้ทำเอง ผลการวิจัยข้อนี้ค่อนข้างจะชัดเจนที่บทบาทของอาจารย์ในการบริหารงานแผนกวิชานั้นมีไม่มากนัก

ในการแยกวิเคราะห์แต่ละกลุ่มวิชาที่ยืนยันชัดเจนว่าอาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนกเท่า ๆ กับผู้บริหาร (หัวหน้าแผนกวิชาและคณบดี) เฉพาะในกิจกรรมการให้คำปรึกษาและการประเมินผลนิสิตเท่านั้น มีกลุ่มวิทยา – วิศวกรรม เท่านั้นที่การมีส่วนร่วมในเรื่องการคัดเลือกหัวหน้าแผนกวิชามีเท่ากัน เพราะมีการกำหนดระยะเวลาในการเป็นหัวหน้าแผนกวิชา

4. ถึงแม้ว่าอาจารย์และผู้บริหารจะเห็นว่าหลักสูตรเป็นปัญหาที่สำคัญแต่ก็ยังพอใจในหลักสูตรที่เป็นอยู่ ทั้งนี้รวมถึงตารางสอนและการให้คำปรึกษานิสิต

แต่เมื่อมาพิจารณาแยกระหว่างผู้บริหารและอาจารย์แล้วจะเห็นได้ว่าผู้บริหาร (ส่วนมากเป็นหัวหน้าแผนกวิชา) มีความพอใจในงานของแผนกวิชามากกว่าอาจารย์เกือบทุกประเภท ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นเพราะส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารทำมากก็เลยพอใจมากอาจารย์มีส่วนร่วมน้อยก็เลยพอใจน้อยตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะต่อการบริหารแผนกวิชา

1. แผนกวิชาควรสนใจงานวิจัยให้มากขึ้น
2. แผนกวิชาควรมีแผนงานทางวิชาการให้ชัดเจนและรัดกุม
3. แผนกวิชาควรมีการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน
4. แผนกวิชาควรกำหนดให้หัวหน้าแผนกวิชามีวาระ
5. แผนกวิชาควรพัฒนาวิธีการให้คำปรึกษานิสิตให้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. แผนกวิชาควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวางและทุก ๆ ด้าน
 7. การบริหารงานแผนกวิชาควรให้อาจารย์มีส่วนร่วมให้มากที่สุด
- ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม
8. ควรมีการศึกษาให้ละเอียดต่อไปว่าปัญหาที่พบว่าสำคัญนั้นมีลักษณะของปัญหาอย่างไร เช่น ปัญหาการวิจัยนั้นเป็นปัญหาอย่างไร เช่น ไม่มีเงินพอ อาจารย์ขาดความสามารถในการวิจัย เป็นต้น
ปัญหาที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมคือ
 - ก. ปัญหาการวิจัย
 - ข. ปัญหาการวางแผนงาน
 - ค. ปัญหาหลักสูตร
 - ง. ปัญหาการพัฒนาบุคลากร
 - จ. ปัญหางบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์
 9. ควรมีการศึกษาให้ละเอียด โดยเฉพาะว่าบทบาทของอาจารย์ในการบริหารแผนกวิชานั้นมีอะไรบ้าง และอาจารย์เห็นว่ากิจกรรมไหนอาจารย์ควรร่วมมากหรือน้อย และควรจะมีรูปแบบและวิธีการในการบริหารร่วมกันอย่างไร
 10. ควรมีการศึกษาถึงลักษณะงานของหัวหน้าแผนกวิชา (Job Description) ว่ามีอะไรบ้าง แต่ละสาขาแตกต่างกันอย่างไร
 11. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของงานในแผนกวิชาจากทัศนะของนิสิตประกอบด้วย จะทำให้ได้ภาพการบริหารงานของแผนกวิชาชัดเจนขึ้น
 12. ควรมีการศึกษาถึงบุคลิกลักษณะและวิธีการทำงานของหัวหน้าแผนกวิชาที่มีประสิทธิภาพและอาจารย์ส่วนมากพอใจว่าเป็นอย่างไร โดยอาจศึกษาจากอคติ หรือสภาพจริง ๆ หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันไปได้

(ไพฑูริย์ สตินดารัตน์ สรุปรเมื่อ 13 เมษายน 2521 ผู้สนใจรายละเอียดของการวิจัยจะติดต่อได้ที่ งานฝึกอบรม กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)